

อารมณีนัย ใน ฝน นิกม กิมทงวาน ของ ป.อินทราปาวัต

นาย สุรพล บัณฑิตเศวต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

คณะศึกษาศาสตร์เปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-487-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัย

HUMOUR IN P. INTHARAPALIT'S PHON NIKON KIM-NGUAN

SURAPON BUNTUSARNEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Arts

Division of Comparative Literature

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-487-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อารมณฺ์ขัน ใน พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต

โดย

นาย สุรพล บัณฑิตเศรษฐี

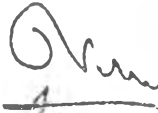
หน่วยวิชา

วรรณคดีเปรียบเทียบ

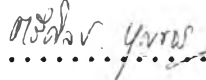
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฎ เกกิงวิทย์

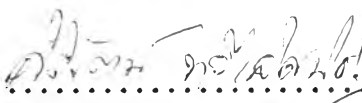
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร)

..... ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฎ เกกิงวิทย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ทวีเลิศสินี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สรุปผล บัญญัติเสริม : อารมณ์ขัน ใน พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต (HUMOUR IN P. INTHARAPALIT'S PHON NIKON KIM - NGUAN) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์, 337 หน้า, ISBN 974 - 636 - 487 - 1

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาอารมณ์ขันในนวนิยายชุด พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต เพื่อจัดกลุ่ม และวิเคราะห์กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันลักษณะต่าง ๆ ของนักเขียนผู้นี้

จากการศึกษาพบว่า กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน ของ ป. อินทรปาลิต สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ อารมณ์ขันที่เกิดจากบุคลิก อากัปกิริยา พฤติการณ์ สถานการณ์ และคำพูด ทั้งนี้ผู้แต่งมุ่งใช้อารมณ์ขันดังกล่าวเพื่อประชด เสียดสี เยาะเย้ย และล้อเล่นต่อค่านิยมของสังคมไทย อาทิ ค่านิยมที่เกี่ยวกับวรรณศิลป์ มนุษย์ สถาบัน และสังคม ในช่วงต้นสงครามโลกครั้งที่ 2 จนหมดสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต *กัญญา อินทรปาลิต*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Amey Thum*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C610175 MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD: PHON NIKON KIM-NGUAN / P. INTHARAPALIT / HUMOUR / JOKE
SURAPON BUNTUSARNEE : HUMOUR IN P. INTHARAPALIT'S
PHON NIKON KIM-NGUAN. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
ANONGNART THAKOENGVIDH, PH. D. 337 pp. ISBN 974-636-487-1.

The aim of this thesis is to study the humour in P. Intharapalit's comic novel, PHON NIKON KIM-NGUAN, and to classify and analyse the author's techniques.

The result of the study shows that the humour as found in P. Intharapalit's novel originates from five sources : character, gesture, action, situation and speech. The author uses his humour ironically, satirically, sarcastically and playfully on Thai values, such as literature, mankind, institution and society, from the beginning of the Second World War to the end of Field Marshal P. Piboonsongkram's government.

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....*สุวิมล*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Ammy Theew*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

แต่ บุษการี
บูรพาจารย์
และ ลมหายใจประวัติศาสตร์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทนำ.....	1
บทที่ ๑ โครงสร้างของความตลก.....	7
นิยามความหมายของ ตลก มขตลก และอารมณ์ขัน.....	7
ที่มาของการหัวเราะ.....	10
กระบวนการเปรียบเทียบกับการสร้างความตลก.....	14
โครงสร้างตลก ใน พล นิกร กิมหงวน ของ ป.อินทรปาลิต.....	21
ก. บุคลิก.....	21
๑. รูปร่าง.....	22
๑.๑. หัวล้าน.....	22
๑.๒. กายเปลือย.....	23
๑.๓. เนื้อตัวเปื้อน.....	24
๑.๔. ผิวดำ.....	26
๑.๕. แนวประหมื่นค้ำ.....	27
๒. การแต่งกาย.....	28
๒.๑. สีนละพวก.....	28
๒.๒. ขนาด.....	30
๒.๓. โป้.....	30
๒.๔. ประยุกสี.....	32
๓. นิสัย.....	33
๓.๑. กระทำเกินขนาด.....	33
๓.๒. กระทำโกลาหล.....	34
๓.๓. พูดเล่น.....	35
๓.๔. พูดโม่.....	37
๓.๕. (ห้าม)พูดล้อ(หัวล้าน).....	37
ข. อาภัพภรรยา.....	38

๑. หน้าตาท่าทาง.....	38
๑.๑. จ้าอวด.....	38
๑.๒. ลิ้งประหลาด.....	41
๑.๓. กลไก.....	46
๑.๔. หน้ากาก.....	49
๒. คำพูด.....	51
๒.๑. กะเทาะ.....	51
๒.๒. สับสน.....	52
๒.๓. เกบกด.....	55
๒.๔. เกินขนาด.....	57
๒.๕. เบียงเบนและทดแทน.....	60
๓. การกระทำ.....	62
๓.๑. เต็มใจทำ.....	62
๓.๒. ทำตามสั่ง.....	63
๓.๓. ทำตามเองไม่ได้.....	64
๓.๔. ทำพลาดและเจ็บ.....	65
๔. พฤติการณ์.....	66
๑. บุคลิก.....	66
๒. ภาพลักษณ์.....	69
๒.๑. ตรงกันข้าม.....	69
๒.๒. ยักย้าย.....	70
๒.๓. เกินขนาด.....	74
๒.๔. แม่ประจำวัน.....	77
๒.๕. ไขว้เขว.....	79
๓. สถานการณ์.....	80
๕. สถานการณ์.....	81
๑. มหุบาท.....	81
๑.๑. สลับ.....	81
๑.๒. ถดถอย.....	84
๑.๓. หักเห.....	85

บ. คำพูด.....	88
ค. เหตุการณ์.....	89
ค.๑. สืบสวน.....	90
ค.๒. แอบแฝง.....	90
ค.๓. เฝ้ารอ.....	93
ค.๔. หักเห.....	96
จ. คำพูด.....	100
๑. เสียงงประหลาด.....	100
๑.๑. จำแลง.....	100
๑.๒. เฝ้ารอ.....	103
๒. วัตถุประสงค์การกล่าว.....	104
๒.๑. ลดทอน.....	104
๒.๒. เกี้ยวโยง.....	105
๒.๓. สัมผัส.....	108
๒.๔. เปียงเปียง.....	111
๓. ความเปรียบ.....	112
๓.๑. ลดทอน.....	112
๓.๒. เสร็จเกิน.....	113
๓.๓. กัดทอน.....	114
๔. เหตุผล.....	115
๔.๑. ชื่นชม.....	115
๔.๒. ชื่นชม.....	117
๔.๓. ชื่นชม.....	118
๔.๔. ชื่นชม.....	120
๔.๕. ชื่นชม.....	121
๔.๖. ชื่นชม.....	123
๕. กระบวนการ.....	126
๕.๑. จัก.....	126
๕.๒. เปียงเปียง.....	128
๕.๓. จำดับ.....	129

	๕.๕. ส่วน.....	130
	๕.๕. ฆาน.....	132
	๕.๖. กระเดียด.....	134
	๕.๗. ซ้ำ.....	136
	๕.๘. เลียน.....	139
	๖. กาลเทศะ.....	142
	๖.๑. แจกแจง.....	142
	๖.๒. บังเอิญ.....	143
	๗. ภาษา.....	145
	๗.๑. คำคล้องจอง.....	145
	๗.๒. ไวยากรณ์.....	146
	๗.๓. ระดับ.....	147
บทที่ ๒	ทำนองของการแสดงตลก.....	151
	๑. เสาระเย้ย.....	152
	๒. ประชด.....	155
	๓. เสียดสี.....	158
	๔. ล้อเล่น.....	165
บทที่ ๓	อารมณ์ขันและทัศนวิจารณ์.....	179
	๑. นิยาม.....	181
	๑.๑. สถานะนิยามและผู้เขียน.....	182
	๑.๒. กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	187
	๑.๒.๑. แสดงตัวผู้เล่า.....	187
	๑.๒.๒. แฉลงของตัวละคร.....	194
	๑.๒.๓. ข้อน่าผู้เล่าในกระแสเรื่อง.....	197
	๑.๓. มนุษย์.....	201
	๑.๑. นิยาม.....	201
	๑.๒. แนวปฏิบัติ.....	227
	๒. สถาบัน.....	249
	๒.๑. ชาติ.....	249
	๒.๒. ศาสนา.....	261

๓.๓. แพทย์.....	267
๓.๔. การเมือง.....	273
๓.๕. สื่อมวลชน.....	276
๓.๖. รัฐ.....	279
๔. สังคม.....	287
๔.๑. เหตุการณ์.....	287
๔.๒. ศัพท์.....	300
๔.๓. ทางแก.....	306
๔.๔. ปัญหาฉบับหัวฉบับหาง.....	310
๔.๕. จุดบอด.....	315
๔.๖. จุดเชื่อม.....	323
๔.๗. มมองอุดมคติ.....	327
บทสรุป.....	330
รายการอ้างอิง.....	332
ประวัติผู้เขียน.....	337